

1 SKIRSNIS: MEDŽIAGOS IR ĮMONĖS PAVADINIMAS**1.1 Produkto identifikatorius**

Medžiagos pavadinimas Gabalinė dujinė techninė siera

EC Nr. 231-722-6

REACH registracijos Nr. 01-2119487295-27-0005

CAS Nr. 7704-34-9

1.2 Medžiagos naudojimo būdai

Nustatyti naudojimo būdai: žaliava chemijos pramonei

1.3 Išsami informacija apie SDL teikėją**Gamintojas:**Akcinė bendrovė *ORLEN Lietuva*

Juodeikių k., LT-89467 Mažeikių r. sav., Lietuva

Telefonas (370) 443 92121

Telefaksas (370) 443 92525

El. pašto adresas: info@orlenlietuva.lt

1.4 Pagalbos telefono numerisAB *ORLEN Lietuva* (visą parą): 370 443 92510

Apsinuodijimų kontrolės ir informacijos biuras (visą parą): +370 52 362052, mob. +370 687 53378

2 SKIRSNIS: GALIMI PAVOJAI**2.1 Medžiagos klasifikavimas****Klasifikacija pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008:**

Skin Irrit. 2, H315

2.2 Ženklavimo elementai**Ženklinimas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008****Pavojaus piktogramos**

GHS07

Signalinis žodis:

Atsargiai.

Pavojingumo frazės:

H315: Dirgina odą.

Atsargumo frazės:

P280: Mūvėti apsaugines pirštines, dėvėti apsauginius drabužius, naudoti akių (veido) apsaugos priemones.

P302+P352: PATEKUS ANT ODOS: Nuplauti dideliu kiekiu muilo ir vandens.

P332+P313: Jeigu sudirginama oda: kreiptis į gydytoją.

2.3 Kiti pavojai

Siera yra kieta degi medžiaga, kuri aplinkos temperatūroje normaliomis sąlygomis priskiriama mažai pavojingiems produktams. Susmulkintos sieros dulkės su oru gali sudaryti sprogtų mišinį.

Sieros dulkės dirgina kvėpavimo takų ir akių gleivines bei odą. Siera, patekusi į skrandį, gali sukelti virškinimo trakto susirgimus.

Užsidegus sierai, išsiskiria toksiškos SO₂ dujos.

Aplinkos temperatūroje siera mažai pavojinga aplinkai. Egzistuoja pavojus užteršti dirvožemį ir vandens telkinius.

3 SKIRSNIS: SUDĖTIS, INFORMACIJA APIE SUDEDAMĄSIAS DALIS

3.1 Cheminė sudėtis;

Gabalinė dujinė techninė siera.

Sudėtinės dalys pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008:

Pavadinimas	CAS Nr.	EC Nr.	Masės dalis, %
Gabalinė dujinė techninė siera	7704-34-09	231-722-6	100

4 SKIRSNIS: PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS

4.1 Pirmosios pagalbos priemonių aprašymas

Produktui būdingi pavojai

Kietos būsenos siera yra degi. Degant sierai, išsiskiria toksiškos ir dusinančios sieros dioksido (SO₂) dujos. Išsisklaidžiusios sieros dulkių dalelės sudaro sprogius mišinius su oru. Skystos būsenos siera gali sukelti terminius nudegimus.

Įkvėpus

Pastebėjus simptomus, būdingus įkvėpus sieros dulkių, išvesti nukentėjusį į ramią ir gerai vėdinamą vietą, jei tai daryti yra saugu.

Jei nukentėjusysis prarado sąmonę ir:

- nekvėpuoja – reikia patikrinti, ar nėra pašalinių kvėpavimo trukdžių, o apmokytas personalas turi atlikti dirbtinį kvėpavimą. Jei būtina, atlikti išorinį širdies masažą ir kreiptis medicininės pagalbos;

- kvėpuoja – saugiai paguldyti stabiliai ant šono. Jeigu reikia, duoti kvėpuoti deguonies. Jei kvėpavimas ir toliau sutrikęs, kreiptis medicininės pagalbos.

Jei kvėpavimas ir toliau sutrikęs, kreiptis medicininės pagalbos.

Jei kyla įtarimų, kad gali kilti pavojus įkvėpti SO₂:

- Gelbėtojai privalo dėvėti kvėpavimo aparatus, turėti diržus ir gelbėjimo virves bei laikytis gelbėjimo taisyklių. Kaip galima skubiau išvesti nukentėjusiuosius į gryną orą.

- Jei nukentėjusysis nekvėpuoja, nedelsiant atlikti dirbtinį kvėpavimą. Gali padėti deguonies kaukė.

- Dėl tolesnio gydymo kreiptis į gydytoją.

Patekus ant odos

Nedelsiant nusivilkti užterštus drabužius, nusiauti avalynę ir saugiai pašalinti. Paveiktą vietą nuplauti vandeniu ir muilu. Sudirgus, patinus ar paraudus odai, kreiptis į gydytoją.

Esant nežymiesiems terminiams nudegimams, nudegimo vietą atvėsinti. Nudegimo vietą laikyti po šaltu tekančiu vandeniu bent penkias minutes arba kol praeis skausmas. Tačiau, per daug neatšaldyti (vengti hipotermijos).

Ant nudegimo vietos nedėti ledo. Atsargiai nu(si)vilkite neprilipusius drabužius. Nebandyti nuvilkti prie nudegusios odos prilipusių drabužių. Prilipusias drabužių vietas apkirpti ir tik tada drabužius nu(si)vilkite.

Sunkių nudegimų atvejais būtinai kreiptis į gydytoją.

Patekus į akis

Atsargiai keletą minučių skalauti vandeniu. Išimti kontaktinius lęšius, jei juos nešiojate ir jei lengva išimti. Skalauti toliau. Jei dulkių dalelių lieka akyse, akių netrinti, nes mechaninis trynimasis dėl akyse esančių dulkių gali pažeisti rageną. Jei akis ir toliau dirgina, jos patinusios ar matomas miglotas vaizdas, kreiptis į gydytoją.

Jei akis aptaškė karštas produktas, akis nedelsiant atvėsinti šaltu tekančiu vandeniu. Nedelsiant kreiptis į medikus, kad įvertintų pažeidimą ir paskirtų gydymą.

Pirmoji pagalba prarijus

Patekus į burną, gerai išskalauti vandeniu. Išskyrus tyčinius atvejus, didesnio sieros kiekio prarijimas mažai tikėtinas. Nesukelti vėmimo. Kreiptis medicininės pagalbos.

4.2 Svarbiausi simptomai ir poveikis

Įkvėptos sieros dulkės dirgina viršutinius kvėpavimo takus. Patekus ant odos ar į akis – dirginimas (esant aplinkos temperatūrai). Sąlytis su medžiaga, esant aukštai temperatūrai, gali sukelti terminius nudegimus. Prarijus – lengvas vidurius laisvinantis poveikis.

4.3 Informacija gydytojui ar kitam kompetentingam asmeniui, teikiančiam pirmąją pagalbą.

Gydymas atliekamas pagal simptomus.

5 SKIRSNIS: PRIEŠGAISRINĖS PRIEMONĖS**Degumas ir ypatingi pavojai**

Sieros dulkių debesys gali kelti sprogimo pavojų. Jos gali užsidegti nuo karščio, kibirkščių, statinės elektros iškrovos ir liepsnos. Degančio produkto liepsna yra trumpa, tamsiai mėlynos spalvos naktį ir nematoma dienos metu, išskyrus dūmus ir karštį. Deganti medžiaga įgauna tamsią raudonai juodą spalvą.

5.1 Gesinimo priemonės**Tinkamos gaisro gesinimo priemonės**

- putos (gesinimo darbus gali atlikti tik specialiai apmokytas personalas);
- vandens rūkas (gesinimo darbus gali atlikti tik specialiai apmokytas personalas);
- sausi cheminiai milteliai;
- anglies dioksidas, kitos inertinės dujos (pagal nustatytus reikalavimus);
- smėlis arba gruntas;
- vandens garas.

Netinkamos gaisro gesinimo priemonės

Negesinti putomis ir vandeniu to paties paviršiaus vienu metu, nes vanduo suardo putas.

5.2 Medžiagos keliami pavojai**Degimo produktai**

Degant sierai susidaro sieros dioksidas (SO₂).

Specifiniai pavojai

Kadangi degant sierai susidaro toksiškos dujos, kurios dirgina kvėpavimo takus ir akių gleivines, dujos, nesiartinti prie gaisro židinio be tinkamų kvėpavimo aparatų. Degančią sierą transporto taroje ir saugyklose gesinti vandeniu iš pakankamai saugaus atstumo. Atsižvelgiant į toksiškų sieros degimo produktų judėjimo kryptį, organizuoti žmonių evakavimą iš artimiausių pastatų ir teritorijos.

5.3 Apsaugos priemonės ugniagesiams ir gaisrą gesinantiems žmonėms

Didelio gaisro atveju arba uždaroje ar blogai vėdinamose patalpose dėvėti ugniai atsparius apsauginius drabužius ir autonominį perteklinio slėgio kvėpavimo aparatą su visiškai veidą uždengiančia kauke.

6 SKIRSNIS: AVARIJOS METU TAIKYTINOS PRIEMONĖS**6.1 Asmeninės apsaugos priemonės ir saugos procedūros**

Išsipylus nedideliame sieros kiekiui: įprastiniai antistatiniai darbiniai drabužiai. Išsipylus (išsiliejus) dideliems sieros kiekiams: vientisas cheminėms medžiagoms atsparus ir antistatinis kombinezonas. Darbinės pirštinės, pakankamai atsparios cheminėms medžiagoms. Jei galimas sąlytis su karštu produktu, pirštinės turėtų būti atsparios karščiui, termoizoliacinės.

PASTABA: PVA pirštinės nėra atsparios vandeniui, avarijų likvidavimo darbams jos netinka.

Darbinis šalmas. Antistatiniai neslystantys apsauginiai batai. Uždaro tipo apsauginiai akiniai. Antveidis, jei galimas karšto produkto ar jo garų pateikimas į akis.

Kvėpavimo takų apsauga: galima naudoti puskaukę su dulkių filtru, visą veidą dengiantį respiratorių su apsaugos filtru (-ais) nuo organinių garų, SO₂/H₂S arba autonominį kvėpavimo aparatą, atsižvelgiant į produkto išsiliejimo mastą ar galimą poveikį. Jei situacijos neįmanoma išsamiai įvertinti, arba galimas deguonies trūkumas, tuomet reikia naudoti tik autonominį kvėpavimo aparatą.

Siera yra degi medžiaga, todėl bet koks jos nubyrėjimas ar išsipylimas sukelia gaisro pavojų, esant ugnies šaltiniams. Susmulkintos sieros dulkės su oru gali sudaryti sprogu mišinį.

Sustabdyti sieros nuotėkį arba neleisti jam išplisti, jei tai daryti yra saugu. Neleisti susidaryti ir plisti sieros dulkėms. Vengti tiesioginio sąlyčio su išsiliejusia medžiaga. Avarijų likvidavime nedalyvaujantiems asmenims nurodyti laikytis atokiau nuo išsipylimo (išsiliejimo) vietos. Perspėti gelbėjimo tarnybas. Veiksmų pagrįstumą (išskyrus nedidelių išsipylimų atvejus) visada, jei įmanoma, turi įvertinti ir koordinuoti kompetentingas asmuo, atsakingas už avarijų valdymą. Jei tai nekelia pavojaus, pašalinti visus užsidegimo (pvz., elektros, liepsnos, ugnies, kibirkščių) šaltinius.

Įtarus ar nustatčius, kad aplink išsipylusį produktą susiformavo pavojingų dujų koncentracija, reikia imtis papildomų ar specialių veiksmų, įskaitant prieigos apribojimą, specialių apsaugos priemonių naudojimą, procedūras ir personalo paruošimą.

Jei reikia, pagal galiojančius reikalavimus informuoti atitinkamas valdžios institucijas.

6.2 Aplinkosaugos priemonės**Išsipylus sausumoje**

Neleisti išsipylusiai sierai patekti į kanalizaciją, upes ar kitus vandens telkinius. Išsiliejus skystai sierai kyla ūmių terminų nudegimų pavojus.

PASTABA: Sukietėjusi siera gali užkimšti drenažą ir kanalizaciją.

Esant būtinybei, aplink išsilydžiusį produktą supilti sauso grunto, smėlio ar panašios nedegios medžiagos pylimą. Skystai sierai leisti atvėsti natūraliai. Jei reikia, atsargiai naudoti vandens rūką medžiagai atvėsinti. Į išsiliejusią skystą sierą nenukreipti tiesioginės vandens srovės, nes ji gali ištaškyti produktą.

Pastatuose ar uždaroje erdvėje užtikrinti pakankamą vėdinimą.

Išsipylus į vandens telkinius ar į jūrą

Kietos būsenos siera yra sunkesnė už vandenį, todėl paprastai intervencija bus negalima. Smulkios dulkės gali tuojau pat išplaukti į paviršių. Jei įmanoma, kietos būsenos sieros dulkių plitimą kontroliuoti tinkamomis mechaninėmis priemonėmis. Išsiliejus skystai sierai į vandenį, ji greitai atvės, sukietės ir nuskęs.

6.3 Valymo metodai ir procedūros**Išsipylus sausumoje**

Išsipylusį produktą surinkti tinkamomis mechaninėmis priemonėmis. Surinktą produktą ir kitas užterštas medžiagas patalpinti į tam skirtus kontenerius perdirbimui, regeneravimui ar saugiam pašalinimui.

Išsipylus į vandens telkinius ar į jūrą

Kietos būsenos sieros dulkes surinkti nugriebimo nuo paviršiaus būdu arba kitomis tinkamomis

mechaninėmis priemonėmis. Tirpiklius ir dispergentus galima naudoti tik pagal specialisto rekomendaciją ir, jei būtina, gavus vietos valdžios leidimą. Surinktą produktą ir kitas medžiagas laikyti atitinkamuose regeneravimui ar saugiam pašalinimui skirtuose konteineriuose.

Papildoma informacija

PASTABA: Šios rekomenduojamos priemonės yra pagrįstos labiausiai tikėtinais šios medžiagos išsiliejimo scenarijais, tačiau tam tikros vietos sąlygos (vėjas, oro temperatūra ir kitos aplinkybės) gali turėti didelės įtakos pasirenkant reikiamus veiksmus. Dėl šios priežasties, esant reikalui, vertėtų pasitarti su vietos specialistais. Vietinėse taisyklėse gali būti nurodyta, kurių veiksmų reikia imtis, o kurie yra draudžiami.

Įtarus ar nustatius, kad aplink išsipyvusį produktą susiformavo pavojingų dujų koncentracija, reikia imtis papildomų ar specialių veiksmų, įskaitant prieigos apribojimą, specialios įrangos naudojimą, procedūras ir personalo paruošimą.

Išsiliejus mažiems skystos sieros kiekiams, ypač atvirame ore, kai garai paprastai gana greitai išsisklaido, pavojingos SO₂ ar H₂S koncentracijos susidaryti neturėtų. Kadangi šių dujų tankis yra didesnis už aplinkos oro, išimtis būtų taikoma tokiems atvejams, kai tam tikrose vietose, kaip įdubos ar uždaroje patalpose esantys susiaurėjimai, susikaupia pavojingi toksiškių dujų kiekiai. Esant tokioms aplinkybėms, teisingus veiksmus reikia pasirinkti pagal kiekvieną konkretų atvejį.

7 SKIRSNIS: TVARKYMAS IR SANDĖLIAVIMAS**7.1 Su saugiu tvarkymu susijusios atsargumo priemonės**

Pasirūpinti, kad produktas nepatektų į aplinką. Tvarkant sierą egzistuoja degių dulkių su oru mišinio susidarymo rizika. Būtina laikytis visų sprogiai aplinkai, degių produktų tvarkymui ir sandėliavimui taikomų reikalavimų. Laikyti atokiau nuo kibirkščių, atviros liepsnos, karštų paviršių. Nerūkyti.

Skystos sieros sandėliavimo atveju reikia įvertinti, kokia yra saugyklos viršutinėje dalyje, uždaroje ertmėje, produkto likučiuose, atliekose, bei esant netikėtam nuotėkiui, susikaupusio sieros dioksido (SO₂) įkvėpimo rizika, kad būtų galima nustatyti tinkamas kontrolės priemonės.

Produktą naudoti tik lauke arba gerai vėdinamose vietose. Vengti sąlyčio su siera, ypač su skysta.

7.2 Saugaus tvarkymo ir sandėliavimo sąlygos**Tvarkymas**

Krovos darbų vietoje neturi būti potencialių ugnies šaltinių, todėl imtis priemonių, apsaugančių nuo elektrostatinės iškrovos. Įžeminti, pritvirtinti pervežimo konteinerius ir priėmimo įrangą. Pervežimo įranga turi būti sukonstruota taip, kad būtų kaip įmanoma labiau sumažinta sieros dulkių susidarymo ore galimybė.

Vengti produkto sąlyčio su oda ir akimis. Neįkvėpti dulkių, iš karšto produkto išsiskyrusių dujų. Naudoti asmenines apsaugos priemones.

Sandėliavimas

Sandėliavimo teritorija, saugyklų ir bunkerų konstrukcija, įranga ir darbo tvarka turi atitikti galiojančius Europos Sąjungos, valstybinius ar vietos teisės aktų reikalavimus. Sierą sandėliuoti saugyklose, tinkamose degioms kietoms ar skystoms medžiagoms.

Sandėliavimo įrangos vidaus valymo, apžiūros ir remonto darbus gali atlikti tik kvalifikuotas ir tinkamą įrangą turintis personalas, kaip nurodyta nacionaliniuose, vietiniuose ar kompanijos reikalavimuose. Prieš patenkant į sandėliavimo saugyklas ir pradėdant bet kokius darbus uždaroje ertmėje, patikrinti deguonies koncentraciją aplinkos ore, sieros dioksido (SO₂), vandenilio sulfido (H₂S) koncentraciją ir degumo lygį. SO₂ ir (arba) H₂S koncentracija saugyklose, bokštuose ir įdubose gali pasiekti pavojingas vertes ilgalaikio sandėliavimo atveju, ypač tais atvejais, jei siera yra skysta arba išsilydžiusi siera yra neseniai sukietėjusi.

Nelaikyti produkto kartu su oksiduojančiomis medžiagomis.

Tinkamos ir netinkamos sandėliavimo įrangai medžiagos Rekomenduojamos medžiagos:

Kietos būsenos sierai – anglinis plienas. Skystos būsenos sierai – anglinis plienas ir betonas. Priemonėms, kuriomis kontroliuojamas plitimas, bei sandėliavimo vietoms rekomenduojama rūgštims atspari danga. Jūrinių transporto priemonių, kuriomis gabenama kietos būsenos siera, korpusas turėtų būti dengtas arba balintas kalkėmis. Dėl medžiagų suderinamumo pasikonsultuoti su gamintoju.

Netinkamos medžiagos:

Kai kurios sintetinės medžiagos, priklausomai nuo medžiagos savybių ar naudojimo paskirties, gali būti netinkamos konteinerių (talpyklų) ar jų vidinės dalies gamybai. Dėl medžiagų tinkamumo pasitarti su gamintoju.

Informacija dėl produkto gabenimui naudojamų konteinerių

Laikyti tik šios rūšies produktui skirtose saugyklose arba transporto taroje. Transporto tara turi būti sandariai uždaryta ir tinkamai pažymėta.

Tuščioje transporto taroje gali būti degių produkto likučių. Konteineriuose gali susidaryti pavojinga SO₂ ir (arba) H₂S koncentracija, ypač ilgalaikio karštos skystos sieros sandėliavimo atveju. Gerai neišvalius transporto taros, ją virinti, lituoti, gręžti, pjaustyti ar deginti draudžiama.

7.3 Naudojimo būdai

Gabalinė dujinė techninė siera naudojama kaip žaliava chemijos pramonėje.

8 SKIRSNIS: POVEIKIO KONTROLĖ IR ASMENINĖ APSAUGA**8.1 Kontrolės parametrai****Ribinės poveikio vertės**

Rekomenduojama laikytis nustatytų nacionalinių leistino poveikio darbe ribų. Jei jos nėra nustatytos, rekomenduojami šie ilgalaikiai poveikio ribiniai dydžiai: - sieros dulkės – 6 mg/m³;
- SO₂ – 5 mg/m³.

8.2 Poveikio kontrolė**8.2.1 Techninio valdymo priemonės**

Iš sieros aplinkos temperatūroje išsiskiria nedaug toksiškų dulkių ir dujų. Bet, vykdant gabalinės sieros krovos darbus, gali susidaryti sieros dulkės. Gaisro metu degant sierai susidaro toksiškos SO₂ dujos. Toksiškų medžiagų koncentracija darbo aplinkos ore turi būti reguliuojama iki minimalaus leistino lygio ribų.

8.2.2 Asmeninės apsaugos priemonės:**Kvėpavimo takų apsaugos priemonės**

Darbo metu, kai darbuotojai yra neišvengiamai veikiami išsiskyrusių dulkių, būtina naudoti tinkamas kvėpavimo takų apsaugos priemones, kaip respiratorius apsaugai nuo sieros dulkių arba filtruojanti B markės dujokaukė su filtru apsaugai nuo SO₂ ir H₂S bei sieros dulkių (pvz., pagal EN 141). Kvėpavimo takų apsaugos priemonės turi būti parenkamos ir naudojamos pagal gamintojų instrukcijas ir kitus įstatymais nustatytus reikalavimus.

Akių apsaugos priemonės

Jei sieros dulkės gali patekti į akis, būtina dėvėti apsauginius akinius (pvz., pagal EN 166).

Odos ir kūno apsaugos priemonės**Rankų apsaugos priemonės**

Naudoti rūgštims atsparias pirštines (pvz., pagal EN 388, EN 374-2, EN 374-3)

Kitos apsaugos priemonės

Būtina dėvėti apsauginius rūbus (pvz., pagal EN 11612, EN 1149-5), pirštines ir kitą apsauginę įrangą. Dirbant su išlydyta karšta siera, siekiant išvengti terminių nudegimų, reikia dėvėti karščiui

ir rūgštims atsparius rūbus ir batus. Taip pat apdengti veidą bei galvą, kaklą. Apsauginiai rūbai ir įranga turi būti reguliariai tikrinama ir tvarkoma.

Specialūs nurodymai higienai

Plauti rankas prieš pertraukas ir po darbo.

8.2.3 Poveikio aplinkai kontrolė

Reikia tikrinti emisijas iš ventiliacijos ir gamybinės įrangos, kad būtų užtikrintas jų atitikimas aplinkosaugos teisės aktų reikalavimams.

9 SKIRSNIS: FIZIKINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS**9.1 Informacija apie pagrindines fizikines ir chemines savybes**

Išvaizda	kieta kristalinė geltonos spalvos medžiaga.
Kvapas	kieta būdingo kvapo medžiaga aplinkos temperatūroje.
pH	informacija nereikšminga.
Lydimosi temperatūra	119 °C.
Virimo temperatūra	444 °C.
Sieros dulkių sprogo koncentracija ore	didesnė kaip 17 g/m ³ .
Tankis: - skystos	1790 kg/m ³ ;
- kietos (esant 20 °C)	2100 kg/m ³ .
Tirpumas vandenyje	vandenyje netirpsta.
Savaiminio užsiliepsnojimo temperatūra	190 °C.

10 SKIRSNIS: STABILUMAS IR REAKTINGUMAS**10.1 Reaktingumas**

Nesukelia pavojingų reakcijų, jei tvarkant ir sandėliuojant laikomasi atsargumo priemonių.

10.2 Stabilumas

Stabili esant aplinkos temperatūrai.

10.3 Pavojingų reakcijų galimybė

Nėra žinomų pavojingų reakcijų.

10.4 Vengtinios sąlygos

Aukšta aplinkos temperatūra.

Vengti atvirų ir potencialių liepsnos šaltinių.

10.5 Vengtinios medžiagos

Vengti sąlyčio su stipriomis oksiduojančiomis medžiagomis.

10.6 Pavojingi skilimo produktai

Degant sierai susidaro toksiškos sieros dioksido dujos, kurių koncentracija aplinkos ore, ypač uždaroje erdmėje ar patalpoje, gali pasiekti pavojingą ribą.

11 SKIRSNIS: TOKSIKOLOGINĖ INFORMACIJA**11.1 Informacija apie toksikologinį poveikį****Poveikio būdai**

Medžiagos dulkės gali patekti į organizmą įkvepiant kartu su oru.

Toksiškumas

Gabalinė siera neturi ūmaus ir ilgalaikio toksiškumo.

Trumpalaikio poveikio įtaka

Sieros dulkės dirgina akis, kvėpavimo takų gleivines ir odą, sukelia akių graužimą ir paraudimą, kosulį, odos sausėjimą. Skysta karšta siera, užtiškusi ant odos ar į akis, sukelia terminius nudegimus. Išskyrus atsitiktinius tyčinius atvejus, bent kiek didesnio sieros kiekio patekimas į virškinimo traktą, mažai tikėtinas.

Ilgalaikio poveikio įtaka

Pakartotinis ar užtęstas sieros ir jos dulkių sąlytis su oda gali sukelti odos paraudimą, dermatitą. Ilgalaikis sąlytis su sieros dulkėmis gali sukelti akių, plaučių uždegimus.

PASTABA: Gabalinės sieros tvarkymas įprastinėmis sąlygomis toksikologinio poveikio nekelia.

12 SKIRSNIS: EKOLOGINĖ INFORMACIJA**12.1 Ekotoksiškumas**

Siera neturi ilgalaikio neigiamo poveikio vandens ir kitai aplinkai.

12.2 Patvarumas ir skaidomumas

Neskaidi. Esant įprastoms sąlygoms, lieka vienoje vietoje.

12.3 Bioakumuliacinis potencialas

Siera nepasižymi bioakumuliacine geba.

12.4 Judrumas

Pagal savo fizikines savybes gabalinė siera nėra judri, todėl lieka ant žemės paviršiaus. Vandenyje skęsta.

12.5 PBT ir vPvT vertinimo rezultatai

Šioje medžiagoje nėra jokių struktūrų, kurios įvertintos kaip PBT arba vPvB.

13 SKIRSNIS: ATLIEKŲ TVARKYMAS**13.1 Atliekų tvarkymo metodai:**

Atliekos sunaikinamos taikant nuklenksminimo būdus, vadovaujantis nacionaliniais reikalavimais ir vietos valdžios patvirtintomis taisyklėmis, arba naudojantis rangovų, kurie turi leidimą naikinti atliekas, paslaugomis. Tvarkant atliekas, įsidėmėti jų keliamus pavojus ir imtis būtinų saugumo priemonių. Asmenys, tvarkantys atliekas, turi dėvėti asmenines apsaugos priemones.

Tuščiose saugyklose ar transporto taroje gali būti sieros liekanų, todėl ant jų būtina palikti įspėjamuosius užrašus, kaip nuorodas apie saugų eksploatavimą ir atliekų šalinimą.

14 SKIRSNIS: GABENIMO INFORMACIJA

14.1 JT numeris	1350
14.2 JT laivybos būdingas krovinio pavadinimas	UN 1350, siera, 4.1, III.
14.3 Transportavimo pavojingumo klasė	4.1
14.4 Pakuotės grupė	III
14.5 Pavojai aplinkai	Aplinkai nepavojinga
14.6 Specialios atsargumo priemonės	Nėra taikomos.
14.7 Nesupakuotų krovinių transportavimas pagal MARPOL konvencijos II priedą ir IBC kodeksą	Nėra taikomas.

15 SKIRSNIS: TEISINĖ INFORMACIJA**15.1 Teisės aktai****Lietuvoje:**

Europos Komisijos Reglamentas (ES) Nr. 2015/830; Europos Komisijos Reglamentas (ES) Nr. 453/2010; Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006; Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1272/2008; Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymas (Žin., 2000, Nr. 36-987; 2004, Nr. 116-4329; 2005, Nr. 79-2846; 2006, Nr. 65-2381; 2008, Nr. 76-3000; 2010, Nr. 145-7434; 2010, Nr. 157-7967; 2012, Nr. 132-6648; Teisės aktų registras, Nr. 2015-11085); LR pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 85-2968; Žin., 2005, Nr. 86-3206; Žin., 2008, Nr. 71-2699; 2011, Nr. 138-6526; 2012, Nr. 6-191; 2013, Nr. 110-5429; 2013, Teisės aktų registras, Nr. 2014-00038; Nr. 2014-05579; Nr. 2016-00088); LR sveikatos apsaugos ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-824/A1-389, patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 23:2011 „Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai“ (Žin., 2011, Nr. 38-1804).

15.2 Cheminės saugos vertinimas

Gabalinės dujinės techninės sieros cheminės saugos vertinimas atliktas.

16 SKIRSNIS: KITA INFORMACIJA

Saugos duomenų lapo peržiūros metu, jame pateikti duomenys buvo patikslinti ir išdėstyti pagal Europos Komisijos Reglamentas (ES) Nr. 2015/830 reikalavimus.

Santrumpos ir akronimai

CAS	Cheminių medžiagų tarnyba
EC	EINECS (Europos esamų komercinių medžiagų sąrašas) ar ELINCS (Europos registruotų cheminių medžiagų sąrašas)
EN	Europos standartizacijos komiteto Europos standartas
ES	Europos Sąjunga
JT	Jungtinės Tautos
LR	Lietuvos Respublika
PBT	Patvari, bioakumuliacinė, toksišė
REACH	Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų Reglamentas
vPvB	Labai patvari ir didelės bioakumuliacijos

Pavojingumo frazės:

H315: Dirgina odą.

Atsargumo frazės:

P280: Mūvėti apsaugines pirštines, dėvėti apsauginius drabužius, naudoti akių (veido) apsaugos priemonės.

P302+P352: PATEKUS ANT ODOS: Nuplauti dideliu kiekiu muilo ir vandens.

P332+P313: Jei gu sudirginama oda: kreiptis į gydytoją.

Nenaudoti gabalinės dujinės techninės sieros kitiems tikslams nei nurodyta gamintojo informacijoje. Tokio naudojimo atveju naudotojas gali būti paveiktas nenumatytų pavojų.

Jei turite klausimų ar abejonių dėl SDL, jo turinio, ar kitokių su produkto saugumu susijusių klausimų, rašykite adresu: info@orlenlietuva.lt

SAUGOS DUOMENŲ LAPAS

Pagal Europos Komisijos Reglamentą Nr. 2015/830

Medžiaga **GABALINĖ DUJINĖ
TECHNINĖ SIERA**

10 psl. iš 10

6 leidimas

Peržiūrėta 2016-09-23

PASTABA: Informacija, pateikta šiame saugos duomenų lape, yra traktuojama kaip teisinga informacijos paskelbimo metu. Garantijos dėl šiame lape pateiktų duomenų ir informacijos užbaigtumo nėra. Čia pateikta informacija yra tik nurodymai saugiam darbui, naudojimui, perdirbimui, sandėliavimui, atliekų tvarkymui. Ji negali būti laikoma garantiniu lapu ar kokybės pažymėjimu. Informacija tinka tik specifinei medžiagai ir gali netikti, jei ši medžiaga naudojama su kitomis medžiagomis ar naudojama kitaip, nei nurodyta šiame lape.

Akcinė bendrovė *ORLEN Lietuva* neprisiima jokios atsakomybės dėl avarijų ar nelaimingų atsitikimų, kilusių dėl neteisingo naudojimo, eksploatavimo ar rekomenduotų taisyklių nesilaikymo.